

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 237.

V Ljubljani, v ponedeljek 15. oktobra 1888.

Letnik XVI.

Nova ministra.

△ „Wiener Ztg.“ iznenadila nas je v soboto z veselim poročilom, da je pravosodnim ministrom imenovan odločen avtonomist in vrl katolik dr. Friderik grof Schönborn in da mesto barona Ziemialkovskega zasede vitez Zaleski kot minister za Galicijo. Vršile so se sicer že mnoge premembe v Taaffejevem ministerstvu, in Ziemialkovski bil je še edina ostalina iz Auerspergovе dóbe, a nobena prememba ni še vzbudila tolikega veselja v desniških krogih. Zadnje tedne so namreč liberalni nemški listi mnogo pisali o omajanem stališči grofa Taaffeja, skrivaj so že razpisavali ministerske sedeže, rili so kakor krti, da bi svoje pristaše spravili na krmilo, a prememba v ministerstvu poučila je naše nasprotnike, da niso še „zmožni za vladanje“ in da grofa Taaffeja ministerstvo vživa popolno zaupanje presvetlega cesarja. Dolgo let je grof Taaffe odlašal, da levičarjem pojasni svoje stališče, a sedanja prememba je odločen korak na korist desnici in neprijetno iznenadenje levici, ki je že prežala na ministerske stole.

Kar se tiče odstopa Ziemialkovskega, govori se, da je temu povod vprašanje o novem davku od žganja. Vendar pa ne moremo misliti na posebno nasprotje za kulisami, ker imenovani minister star je že 71 let, je v ministerstvu že od aprila 1873 in že dolgo so napovedovali njegov odstop. Za časa meščanskega ministerstva sprl se je s prejšnjim svojim prijateljem dr. Smolko. Ta je zagovarjal federalizem, a Ziemialkovski je deloval na to, da so Poljaki združili se z levico. Naslednik njegov, vitez Zaleski, je neki spreten in takten mož.

Baron Pražák vstopil je dné 12. avgusta 1879 kot minister brez portfelja v Taaffejevo ministerstvo. On naj bi bil minister za dežele češke krone. Ko pa je prevzel tudi vodstvo pravosodnjega ministerstva, bilo je njegovo stališče jako težavno, in prvotna njegova naloga ostala je v ozadji. A kot voditelj pravosodnjega ministerstva pridobil si je velike zasluge in z zlatimi črkami

zapisano bo njegovo ime v zgodovini avstrijskega ustavnega življenja. Trudil se je, da pri sodiških kolikor móči pospešuje narodno enakopravnost. Storil je mnogo za Češko in Moravsko, a tudi našemu slovenskemu jeziku odprl je vrata v sodniške dvorane ter zagotovil v uradih boljšo prihodnost. Mimogredé opomnimo le na slovenske vknjižbe. Boriti se je moral plemeniti mož z močno pasivno opozicijo sodniške birokracije, katere nenaklonjenost nasproti nemškemu narodom je bila močnejša nego spoštovanje člena 19. v ustavi. Zato nam baron Pražák ostane vedno v najboljšem spominu. Kar morejo dobra volja, pravičnost in previdnost storiti, to je baron Pražák storil kot začasni pravosodni minister.

Mnogo dela pa še čaka v tem oziru njegovega naslednika grofa Schönborna. Ker pa je ta kot cesarjev namestnik na Moravskem pokazal, da je odločen, pravičen in izvrsten uradnik, mož trdnega verskega in konservativnega prepričanja, upamo, da bo neprestrašeno nadaljeval pot, katero je pokazal baron Pražák. „Wiener Ztg.“ pa naj bi nas vedno iznenadila le s tako veselimi poročili.

Deželni zbor kranjski.

(Dvanajsta seja, dne 13. oktobra.)

(Konec.)

Poslanec Robič poroča zatem o paragrafih letnega poročila gledé občinskih zadev in sicer o 4. točki, ki obsega glavno bilanco mestnega loterijskega posojila ljubljanskega, ter v imenu upravnega odseka predlaga:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Letnega poročila deželnega odbora mariginalne številke 1., 2. in 3. § 5. se vzamejo na znanje.

2. Pri marig. št. 4 navedena, z računom anuitet dopolnjena bilanca o mestnem loterijskem posojilu se jemlje na znanje.

3. Deželnemu odboru se naroča skrbeti za to, da mestni zastop ljubljanski predloži v prihodnje popolno tudi anuitetni račun obsegajočo bilanco o mestnem loterijskem posojilu.

4. Nadalje se deželnemu odboru gledé na sklep št. 2 deželnega zbora z dne 7. decembra 1872 naroča, predloženo mu bilanco pregledati in o tem poročati deželnemu zboru.

5. Za leto 1887. predloženi inventar o mestnem premoženju se jemlje s pristavkom na znanje, da je isti dopolniti z vrednostjo mestne klavnice v znesku 173.513 gld. 32 1/2 kr.“

Poslanec Luckmann hudo napada mestni odbor ljubljanski in mu očita, da računov loterijskega posojila ne objavlja, da se je zguba tega posojila po bilanci pomnožila, da njega in prebivalce ljubljanske prešinja strah zaradi slabega stanja mestnega posojila; treba bi bilo boljše kontrole, ki naj bi prihajala od deželnega zbora in odbora. Konečno še enkrat omenja bojzani, da se z mestnim premoženjem slabo gospodari.

Poslanec Grasselli mu krepko odgovarja, da vsako leto pri tej točki napada mestno starašinstvo, odkar je postalo narodno. Ako bi deželni odbor zahteval, naj mesto objavlja tudi račune mestnega posojila, bi se mesto temu ne upiralo. Zguba zaradi nizke cene državnih papirjev ni zadela samo Ljubljane, ampak tudi druge kraje, ali kriv temu ni odbor, ampak gospodje, ki so bili po visoki ceni nakupili državne papirje. O bojzani, ki prešinja predgovornika, ni slišal do danes ničesa in je ni videti nikjer. Namesto da g. Luckmann tukaj graja mestni odbor, naj se s svojimi pristaši ne odteguje mestnemu zastopstvu.

Poslanec Luckmann se še enkrat oglasi, češ, da se je tudi prej v zboru govorilo o posojilu, in tudi župan Grasselli še enkrat poprime besedo, potem obveljajo vsi predlogi upravnega odseka.

Poslanec Stegnar konečno poroča o § 3. letnega poročila, ki obsega deželno-kulturne in zdravstvene zadeve. Dotične točke se odobré brez posebne ugovora, samo gledé preiskovanja vodnih požiralnikov po ribniški dolini in v Loškem Potoku izreka poslanec Pakiž, naj bi se vsaj vršilo prihodnje leto, ker se letos ni moglo.

Gledé šolskega vrta v Gočah, za kateri je bila obljubljena neka podpora, ki se pa ni dala, ker

LISTEK.

Ponedeljsko pismo.

V zadnjem pismu sem Vam pripovedoval, da nekateri ne zamerijo, ako se jim kaj slabega očita. Danes grem pa še za korak dalje ter rečem, da se dobé še celó ljudje, ki se veselé, kedar se jim prav trpke kar naravnost v obraz solé. Kdo so ti? Jaz vem, da mislite na kake ponižne, za katere se svet ne meni in oni ne za svet, zato Vam raje kar povem. To so visoki gospodje, to so ekscelence naši ministri, ki so vzvišeni nad vse stranke. Ko bi našo vlado hvalila državno-zborska desnica, ne bilo bi jej to nič všeč, ker bi ves svet mislil, da je desnica dala kako koncesijo, da je konservativna postala. In ko bi jo levica hvalila, bi jo precej ljudje natolcevali, da je v liberalni tabor zavila. Vlada se je že tolikokrat izjavila, da je nepristranska, da je nad strankami, in zaradi tega jej delajo poslanci največje veselje z očitanjem, da nikomur ne ustreza. Vladnih poslancev sicer nimamo, a vlado vendar vsi poslanci v njenem programu podpirajo.

Mirno je vlada vživala svoje idilično veselje, deleč v enaki meri na desnico in levico svoje milosti in nemilosti. Nenađoma pa pride knez Liechtenstein, ter jej s svojim šolskim predlogom skazi vse veselje. Vladi ni ostajalo družega, nego izjaviti se za predlog ali proti predlogu, za konservativno ali liberalno stranko. Jako britko je bilo, vlada bi bila morala zapustiti svojo vzvišenost nad strankami in se podati med navadne ljudi, med konservativce ali pa med liberalce. Bila je kot Heroslav na razpotji, imela se je obrniti ali na desno ali na levo, a pokazala je, da je bolj prebrisana kot nekdanji polovični bog. Ni je ukrenila ni na desno, ni na levo, da nihče ne poreče, da je šla na desno ali na levo, ampak sama si je napravila pot med desnico in levico. Omislila si je namreč svoj šolski predlog, ki ne bo ne konservativen, ne liberalen. Ali vendar bi jaz rekel, da bo ta predlog bolj liberalen kakor konservativen, ker liberalci še za spoznanje bolj zabavljajo vladi, nego konservativci.

A kaka se bo godila nemškimi konservativnim poslancem pri prihodnjih volitvah? Ker ne bodo z Dunaja nič odpustka prinesli, bodo volilci rekli: „lei lossen“. Naši poslanci bodo pa že bolj na

konji. Sicer bodo v verskem in socijalnem oziru toliko dosegli kakor nemški konservativci, ali v narodnem oziru so že dozdej dokaj pridobili kot: slovensko čipkarsko šolo, pravico dolg tudi po slovenski zapisavati itd. Ko bi bil jaz poslanec, bi pa morebiti še tega ne bili dobili.

Šola in vedno šola. Ko sem še po šolskih klopéh hlače trgal, sem si želel, da bi bil že kaj kmalu šole rešen. Šolskih klopí sem se res rešil, ali šole ne, kajti ako primem za časnik, ako grem v družbo, povsod je šola na vrsti. Šola dela preglavico davkoplačevalcem, ako so jim tudi vse črke hijeroglifí, in visokoučnim ministrom, in ne samo pri nas, nego po vseh državah. Le v Belgiji je zdaj vse tiho. Ko je sedanje katoliško ministerstvo nastopilo, je precej nekaj malih reform uvelo v šolstvo, ali liberalci so takoj tako zaropotali, da si ministerstvo ni upalo nadaljevati. Liberalci so tam že od zdavnje navajeni na vse kravale in upore, zato je rekel ranjki belgijski kralj svojim ministrom: skrbite, da se liberalcem ne zamerite, ker katoliki se ne bodo nikdar uprli zoper državo. Ko bi o ministerstvu veljalo, kar velja o dekletu, namreč, da je isto najboljšo, o katerem se najmanj govori, bi

